НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ: ЧЕРНІГІВЩИНА ЯК ПРИКЛАД ТРАНСФОРМАЦІЇ

Курепін В. М.
к.е.н., доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв. Україна
ORCID: 0000-0003-4383-6177

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТА МИКОЛАЇВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Стратегія розвитку Миколаївської міської територіальної громади заснована на інноваційному розвитку щодо досягнення сталого зростання громади спираючись на ресурси та значимий її потенціал, зрозуміло враховуючи і слабкі сторони. Через те, що в Україні триває повномасштабна війна, у мерії передбачають три умовні сценарії розвитку міста [1, с. 163].

Перший - інерційний (песимістичний) - війна триває щонайменше два – три роки. За такого сценарію стратегію розвитку Миколаєва не буде реалізовано.

Другий - оптимістичний - продовження війни на території України у 2025 році із встановленням миру наприкінці 2026 року. Такий сценарій дає змогу повністю реалізувати інноваційний стратегічний план.

Третій - базовий (цільовий) - війна триватиме у 2026 році, встановлення миру відбудеться лише усередині 2027 року). Цей сценарій розвитку подій також передбачає впровадження Стратегії розвитку Миколаєва та його активну реалізацію.

Зрозуміло, прогнозувати закінчення війни важко. Тому у мерії міста було розроблено три сценарії розвитку подій. Шляхом моніторингу проаналізовано та визначено які показники будуть виконані (вже виконуються), а які ні. Це дозволяє об'єктивно коригувати стратегію згідно з прогнозами.

Однією з найбільших проблем для городян міста Миколаїв з перших хвилин війни виявилася наявність підходящих укриттів [2, с. 142]. На початок повномасштабного вторгнення в Миколаєві існувало 93 бомбосховища, більшість з яких було занедбано, і кілька сотень абсолютно непридатних для тривалого перебування підвалів багатоповерхівок. Тому стратегічна мета «Безпечна та стійка громада» є першої та пріоритетною.

Для впровадження цієї стратегічної мети планується встановити сучасні системи оповіщення та нову систему відеоспостереження у місті [3, с. 142], відповідно облаштувати укриття у лікарнях, закладах середньої та вищої освіти, інших місцях загального доступу. Поки що лише

третина миколаївців має доступ до укриттів, що ставить під сумнів ефективність заходів захисту у разі небезпеки, в якій місто, на жаль, перебуває щодня. Але є і позитивні зрушення за 2024 рік завдяки стратегії розвитку міста збільшено рівень укриттів на 9%. Зрозуміло, це недостатньо в умовах постійного обстрілу міста, але влада все-таки змогла збільшити рівень забезпечення мешканців укриттями.

Ще одна стратегічна мета для мешканців громади - екологічна безпека. Без інноваційної стратегії розвитку в цьому питанні не вирішити проблему. При чисельних опитуваннях мешканців міста Миколаїв, однією з основних тем, що турбує громаду є переробка сміття - забезпечення збору вивезення та обробки відходів та сміття (у тому числі будівельних відходів та відходів від руйнувань) з територій районів міста.

Плани щодо будівництва сміттєпереробного заводу обговорювалися давно, ще 2016 року. Саме тоді, після скандалу із похованням на миколаївському полігоні твердих промислових відходів сміття зі Львова, влада заявила про плани будівництва сміттєпереробного заводу. У лютому 2017 року інвестори запропонували місту варіанти будівництва заводу, але на початок реалізації проєкту справа не дійшла. Міській владі жоден із варіантів не підійшов.

У квітні 2019 року громадяни отримали новину, поки в Україні не побудують хоча б один сучасний сміттєпереробний завод, говорити про будівництво такого об'єкта в Миколаєві немає сенсу. Пізніше ще одна обіцянку: замість сміттєпереробного заводу буде збудовано сортувальну лінію. Такі системи використовуються на звалищах для подрібнення та сортування різних відходів: змішаних відходів [4, с. 195], побутового сміття, будівельних відходів, органічних та неорганічних відходів, полімерів та макулатури, їх подальшого вторинного використання та утилізації. Але, зазначимо, наразі в Миколаївській області немає жодного працюючого сміттєпереробного заводу.

Інноваційна стратегія розвитку Миколаївської міської територіальної громади передбачає розробку техніко-економічного обґрунтування поводження з твердими побутовими відходами, подальших дій та нового пошуку варіантів будівництва заводу чи сортувальної лінії. Індикатором виконання цієї мети є збільшення частки задоволення населення за якістю збору сміття [5, с. 153]. Зокрема, до 2027 року вона має збільшитись на 6%.

Нажаль стратегія розвитку не передбачає вирішення проблеми з питної води. Миколаїв два роки без питної води, ще 12 квітня 2022 року було припинено централізоване водопостачання у місто. Тоді російські війська обстріляли водогін, який постачав місту воду з Херсонської області, і миколаївці залишилися без питної води. До теперішнього часу її так і нема у громадян, а до будинків повернули лише «технічну» воду, тобто її не можна пити та використовувати для приготування їжі.

Фахівцями екологами було з'ясовано, наскільки вода в кранах миколаївці є небезпечною для споживання. Виявилося, що вона містить ентерококи, синьогнійну паличку, токсичні елементи, має підвищений вміст хлоридів, сульфатів, сухого залишку тощо. Дивно, враховуючі

критичну проблему для міста - питання питної води, стратегія не надає конкретних відомостей про те, коли саме мешканці Миколаєва можуть очікувати на отримання питної води. (слабка сторона інноваційного розвитку громади).

Хоча у стратегії розвитку йдеться про забезпечення мешканців високоякісною водою (першочерговий пріоритет, який є критично важливим для суспільства). Але програма не містить жодної конкретики чи розуміння термінів вирішення проблеми з питною водою у місті. Якщо не вважати, що рівень збільшення задоволення від послуг з водопостачання має збільшитись лише на 5% (з 40% до 45%).

Інновації у стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади включають поняття «Комфортна громада». Це ремонт пошкоджених війною будинків у Миколаєві та будівництво нової житлової площі. При цьому до 2027 року планується відновити 245 будинків та надати постраждалим громадянам 400 нових квартир у новобудовах. Відновлення будинків є кроком у правильному напрямку, але очевидно, що ця кількість не зможе задовольнити всіх мешканців, чиї будинки постраждали від війни.

Ще одна оперативна мета цієї стратегії «Здорове життя всім». Вона передбачає надання якісних медичних послуг: доступ до медичних послуг для всіх мешканців міста; розвиток та модернізація медичних закладів; забезпечення кваліфікованих кадрів та впровадження передових методів діагностики та лікування. Зазначимо, що у місті фіксується достатньо випадків інсультів, інфарктів та кардіологічних хвороб [6, с. 286]. Зрозуміло, це пов'язано з підвищеною тривожністю. Зазначимо, збільшення лише на 1% рівня задоволення населення якістю медичних послуг видається недостатнім.

Наступна стратегічна мета - «Конкурентна громада». Оперативні цілі: створення логістичного хаба; центр інновацій та нових індустрій; розвиток центру бізнес-освіти; конкурентний бізнес; місто сили; креативна молодь; розвиток сфери гостинності. Тобто ми бачимо «оптимістичний сценарій», спрямований на розвиток міста на підвищення його конкурентоспроможності, а також створення сприятливих умов розвитку бізнесу та інновацій.

«Центр інновацій та нових індустрій» - стратегічна мета яка трансформує Миколаїв в сучасний центр інновацій та нових індустрій [7, с. 147]. Також у планах - запуск пілотного проєкту «Інноваційний район» та ревіталізація старих промислових об'єктів для перетворення їх на інноваційні простори. Постає тільки одне питання: чому ця мета не враховує реалію війни?

Остання стратегічна мета - «Товариство ефективного партнерства». Передбачені завдання: інформаційна доступність у забезпеченні прозорого управління [8, с. 40], запровадження ініціативи «Добровільна громада», підвищення суб'єктності городян, забезпечення участі територіального суспільства міста у формуванні міської політики та процесі прийняття управлінських рішень.

Отже, пріоритети, які зазначені у інноваціях стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади направлені на розвиток партнерства як важливого фактора ефективного управління та розвитку міста. Впровадження конкретних ініціатив та проєктів у межах громади сприяє забезпеченню розвитку Миколаєва як відкритого та прозорого суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Піндера М. В. Погляд на моделювання місцевого економічного розвитку громади. *Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали X всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 162-164. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15757.

2. Іваненко В. С. Інновації у сфері безпеки: захист різних сфер діяльності місцевих громад. *Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф.*, (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 141-144. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20102.

3. Курепін В. М. Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. *Modern Economics*. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI:https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09.

4. Курепін В. М. Рециклінг та утилізація будівельних відходів в Україні: виклики та перешкоди. *Green Construction = Зелене будівництво : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 16-17 квітня). Київ : Київський національний університет будівництва і архітектури, 2024. С.192-197. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17499.

5. Таракашева Е. А. Поводження з відходами на Миколаївщині. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції.* Одеса : ОДАБА, 2024. С. 150-155. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17615.

6. Лазіс М. І. Європейський підхід до управління безпекою та здоров'ям працівників підприємств. *Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 285-288. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18926.

7. Лотарєва Д. В. Сучасні інформаційні технології у системі управління. *Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 146-148. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18921.

8. Соколюк-Орел Д. А. Вдосконалення форм взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням. *Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф.*, (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 39-41. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20101.